

Maareform juba teostatud 14 vallas

Rahulolematud maasaajad, kes jäid lõpuks rahule

Maareformi teostamises näib Wiru-
maa osutuvat üheks eesrindlikumaks
maakonnaks, sest maareformi läbivi-
mine siin on juba täielikult lõpetatud
järgmistes valdades: Narva, Viiri, Ra-
ja, Roela, Erva, Wahu, Tudulinna,
Wastnarwa, Wohnja, Salla, Rattvere,
Maidla, Krüti ja Nõssamäe. Teistes wal-
dades on teha veel osaliselt piiride mää-
rimistööd või osaliselt kottuvõtteid ja
nende kõigidega loodetakse valmis jõuda
kõige hiljem tulevise nädala alguses.

Pracagu pole wallakomiteede töö aqa
suuqai veel lõppenud ka nendes valda-
des, kus kõik mõõtmistööd juba soorita-
tud. Sest juurdeldiagete ning nute talude
kiire väljajaamise töttu on untele oma-
nikkudel rohkesti küsimusi esitada. Väe-
wad läbi käib küsijaid wallakomiteedes
ning kõik nad tahavad oma küsimustele
täpseid wastuseid. Wallakomiteedel tuleb
kaardil ära näidata juurdeldõike või uue
koha piirid, selgitada maa headust ja täp-
seid wahemaid üksikute frundiosjade wa-
hel.

**Seda esialgset olukorda on hakanud
kasutama ära mõningad wastutõta-
jad, kes valdades lewitavad kahju-
like kuuldufi.**

Maasaajaid hoiatatakse, et uued välja-
antawad maad osutuwad wiletsateks ning
ei juuda omanikke elatada — või jälle
püütakse neid uskuma panna, et nendelt
wahetuse teel araminev maatükk omab
tegelikult suurema wäärtuse, kui uus
wastu antaw.

Sõutkreeise näitena võib tulla ühe tao-
lise juhu Nõssaku ajundusest. Kui läbiõ-
dul wiibim maafonnikomitee liige jõudis
sellesse asundusse, olid juurdeldiagete
väljamõõtmiskohale kogunenud nende
uued omanikud. Meestega juttu tehes sel-
gus, et üks neist, Herman N u u s e, pole
suuqai rahul oma juurdeldõikega. Talle
oli juurde antud õige tema talu wastast
3 ha suurune põllutiikk head maad, kuid
jelle wastu pidi mees ära andma kaks
kõuqemal asuwat maatükki.

„Mis mul sellest põllutiikist kasu on,
kui te kõik mu heinamaad ära wõtate?“

küsis üks Nuuise komiteeliikmelt.

Komiteeliige aqa kahles, kas lugu
tõesti nii hull on. Muuduqai ei saa ju
mälendada iqa üfikut sadadest ning sada-
dest maajagamise juhtudest, jelleparast
wõttis komiteeliige talumehe otsekõbe kaa-
ja wallakomiteesse — küsimust selgitama.
Ta siin selguski, et põllutiiki wastu peab
mees ära andma küll kaks kõuqelasuwat
maatükki, kuid üks neist on metsaraiet-
mis ja teine wäärtusetu maalapp — lii-
wanõmm, heinamaad — kolmandat
maatükki — ei kawatsetud üldse wahet-
tada.

„Kuidas te wõisite nii mõelda, naqut
teeks komitee kellelegi ülekõhut?“ küsi-
tasse mehelt.

„Ega mina ise,“ wastab Nuuise häbeli-
kult — „kuid teised mehed rääkijid...“

„Nojah, täna rääqiwad teile ühed me-
hed midaqai ja teie muuduqai usute iqa õ-
na. Homme tulewad juba teised ja rääqi-
wad hullumatti — ja teie usute jälle!“
noomiwad komiteeliikmed.

„Ega ma müüd enam usu.“ lubab üks
Nuuise kindlalt.

„Kas olete müüd siis täiesti rahul?“
usutawad komiteeliikmed ja peremees
wastab minckule asudes:

„Rahul küll. Mis mul enam soowida
— põldu sain juurde ja heinamaa on ka
alles.“

Sarnaseid juhte esineb mujalqi. Muu-
duqai on ka neid, kes pole rahul — ja need
on ilka nõudsamad,

**kes poleks kuidaqi oma suurest maha-
pidamijest tahtnud „wäiksemale mehe-
le“ loowutada jalatäit maadfi.**

Nende soowidest ja waadetest annawad
kujuka pildi maafonnikomiteedesje saabuwad
kaebused. Näiteks kirjutab keegi suure ko-
ha omanik, et temale on ülekõhut tehtud
— kuna see oja talust, mis arawõdetud, ei
olewat kuulunud tegelikult mitte temale,
waid tema kõuqelt suuqelasele, kel ka maa-
jaamise õiqus! Kelleqi arsti poolst esita-
tud kaebuses maafonnikomiteele on ette too-
dud, et tema wana ema ei juuda end ela-
tada sel juhtumil, kui arsti mõlemad ta-
lud lähewad juurdeldõigeteks või frunti-

deks untele omanikkudele. Muuqai emale
12 ha suurune eluasemekõht, wõi muudu
lanqeb wanake hoolekande alla!

**Rahulemata ei olnud jünkehal maa-
komiteel mõtteski kellelegi ülekõhut
teha —**

aqai rahulemata ei ojanud maafonnikomi-
tee ette näha, et kindlal palgal teeniw
arstiist-poeq ei juuda oma wanale emale
ülalpidamijest anda ja see hoolekande alla
lanqeb!

Kui pealeqi samal ajal leidub jarna-
seid maasaajaid, naqut seda on Aleksander
N a a r i t s Wohnja wallast, kellele mää-
rati juurdeldõikeks 2 ha põldu. Üks Naa-
rits jutustab: „Olen endine mõisatöö-
line ja 1923. a. sain Wohnja mõisa jaqa-
misel 11,79 ha suuruse talukoha. Pere-
konda on mul 10 inimest, noorim laps
on 5 aastane, wanim 21-aastane. 4 last
käiwad algkoolis ja me kõik elatume
maast.“

Töötawa talupojana olen pidanud nä-
gema senini suure perekonnaqa mõndaqi
häda ja wiletsust. Ka kuna mul müüd on
oodata perekonna juurdelasuw, siis pani
senini kogu olukord päris mõtlema —
kuidas juudab 4 ha suurune põld elatada
11 inimest? Tõesti, juudaksin oma pere-
konnaqa põldu harida palju juuremal
maa-alal.“

Müüd siis maareformi teostamisel esi-
tas üks Naarits wallakomiteele palwe, et
temale määrataks tükk paremat heina-
maad, mille wastu tema maareferwi loo-
wutaks oma wiletsa heinamaa.

**Wallakomitee tuliqi mehe palwele
wastu ja Aleksander Naarits sai
wahetuslõrras 2,10 ha maad,**

mille wastu temalt arawõeti 1,22 ha wi-
letjamat maad. Kuulda saades, et oleks
wõimalus põlduqi juurde saada, esitas
üks Naarits uue palwe juba otse maa-
komiteele ja talle määratiqi müüd juur-
deldõikena 2 ha põldu, mille wastu ta wi-
letjamat maad wõib maareferwi anda.

Saa luqea wõib müüd endale ette-
kujutada selle mehe ja ka teiste temasar-
naste rõõmu ja rahuldust.